

Kép és Gondolat

2013/06/22 - 2014/03/10

[1]Dante Alighieri 700 évvel ezelőtt megírt sorait írók és költők különböző formában tolmácsolták olvasóiknak – saját gondolataikkal, egyéniségükkel átszőve, vagy hűen Dante minden sorához. Ezt a változatosságot próbáltuk érzékeltetni.

A [Múzeumok éjszakáján](#) [2] nyílt a Dante Isteni színjátékához kapcsolódó kiállítás a Plakát- és Kisnyomtatványtárban.

Dante: Isteni színjáték

Az Isteni színjáték Dante Alighieri olasz nyelvű műve, amelyen 1307-től egészen 1321-ben bekövetkezett haláláig dolgozott. A teljes mű csak a költő halála után vált ismertté, életében csak egyes énekeit mutatta meg a nyilvánosságnak. Az Isteni színjáték eredeti kéziratát a költő halála után fia, Jacopo Alighieri a költő-politikus Guido Novello da Polentának ajándékozta. A 14. és 15. században fő művének számos kéziratot másolata forgott közkezen. A La divina Commedia első nyomtatott példánya 1472-ben jelent meg Folignóban. Majd még ugyanebben az évszázadban tizennégy további nyomtatás is elkészült. Elmondhatjuk, hogy a könyvnyomtatás feltalálása óta Dante műve egyike a legelőször és legtöbbször sokszorosított, fordított és illusztrált könyveknek.

[3]A kiállítás gerincét Gy. Szabó Béla (1905–1985) erdélyi grafikus kézi levonatú fametszetei adják. A 20 darabból álló Dante-sorozat 1963 és 1964 között készült és valóságos összefoglalása a grafikus művészi sajátosságainak, aki így ír erről a munkájáról: „Már első olvasáskor megejtett ez az írás, hisz gyakran egyetlen sora is olyan távlatokat nyit meg, hogy illusztrátor legyen a talpán, aki fantáziáját követni tudja. Száz énekből egész világrendszert épít fel, s ezt a tömörséget egy fametsző esetleg mindenkinél jobban megcsodálja.”

A sorozat egy levonatát a Gy. Szabó Béla a nemzeti könyvtár olvasótermeibe szánta díszítésként, erről meg is egyezett a könyvtár akkori igazgatójával, Juhász Gyulával. A nyomatok 1987-ben, két évvel halála után kerültek Kolozsvárról a könyvtárba.

Gy. Szabó Béla munkáit Fáy Dezső, Markó Lajos és Lajos Ferenc grafikái kísérik.

[4]Fáy Dezső (1888–1954) fametszetei egy tervezett Dante-kiadáshoz készültek, de a könyv sajnos nem jelent meg. Az elkészült nyomtatásokat 1931-ben egy csoportkiállításon mutatta be az Ernst Múzeumban, képei nem egy-egy ének meghatározó jelenetét mutatják be, inkább víziókat, melyek képzeletében olvasás közben támadtak. Fáy nem annyira illusztrálni, mint inkább díszíteni szeretne volna a megjelenő könyvet negyven metszetével, melyekből válogattunk.

Markó Lajos (1882–?) huszonöt rézkarcot készített a Pokol illusztrálására 1921-ben a Corvin Mátyás Magyar-Olasz Társaság által szervezett készülő Dante-kiállítás apropóján. A pokol borzalmait és a festőművész merész fantáziája, technikai tudása, nagy hatású képeket eredményezett, ezekből helyeztünk ki néhányat.

Lajos Ferenc (1912–1998) mindhárom könyvhöz, a Pokolhoz, Purgatóriumhoz és a Paradicsomhoz is készített rajzokat, melyek két albumban jelentek meg nyomtatásban, 1990-ben és 1992-ben. A kiállításhoz a Purgatórium és a Paradicsom énekeit illusztráló munkáiból válogattunk, melyek jól érzékeltetik a művész mítoszeremtő fantáziáját. A grafikákat úgy csoportosítottuk, hogy egy képzeletbeli utazást tehessünk Dante sorai és a művészek képi világának segítségével a Pokol, a Purgatórium és a Paradicsom egy-egy helyszínén.

A grafikák mellett kiállítunk még a könyvtárban fellelhető Isteni színjáték magyar nyelvű kiadásából néhány különleges kötetet, illetve olyan könyveket, melyek illusztrációi kiemelkedőek. Ezen kívül a tárlókban olyan ex libriseket is elhelyeztünk Tárunk [gyűjteményéből](#) [5], melyek a túlvilággal kapcsolatos témát jelenítenek meg.

Az illusztrációk mellett a Pokol első énekének egy részlete olvasható különböző fordításokban. Az Isteni Színjáték első nagyobb terjedelmű magyar nyelvű fordítását – hosszas előkészületek után – Császár Ferenc készítette el. E fordítás csak az Inferno egy része volt, Császár csak az első négy ének fordítását adta ki 1857-ben rövid bevezetéssel Őszi lombok című verses könyvének második kötetében.

Az első teljes magyar nyelvű fordítás Szász Károly nevéhez kötődik, aki művét három kötetben publikálta. Az elmúlt 150 évben több írónk is lefordította a mű első könyvét, például Gárdonyi Géza, Zigány Árpád, Angyal János.

Dante Commediájának ma is használt magyar nyelvű fordítását Babits Mihály készítette el (1913, 1920, 1922), mely az első kiadása óta számos újabb kiadást élt meg. Legújabbán Nádasdy Ádám dolgozik az Isteni színjáték fordításán, melyet a tervek szerint idén be is fejez.

Dante Alighieri 700 évvel ezelőtt megírt sorait írók és költők különböző formában tolmácsolták olvasóiknak – saját gondolataikkal, egyéniségükkel átszöve, vagy hűen Dante minden sorához. Ezt a változatosságot próbáltuk érzékeltetni. Válogatásunkkal, melyben olvasható Babits Mihály, Gárdonyi Géza, Weöres Sándor, vagy Baranyi Ferenc fordítása is, aki könyve előszavában így fogalmazott: „Jó, ha a világirodalom alapértékeiből minél több magyar fordítás készül. A különféle változatokból ugyanis összerakható az eredeti mű csaknem minden ékessége.”

A kiállítás megtekinthető a [Plakát- és Kisnyomtatványtár előtti térben](#) [6], a könyvtár nyitvatartási idejében. Látogatóink részére a belépőjegy ára 400 Ft. Beiratkozott olvasóknak a belépés díjtalan.

2013/06/20 - 12:48

Forrás webcím: <https://oszk.hu/kiallitasok/kep-es-gondolat>

Hivatkozások:

- [1] https://oszk.hu/sites/default/files/Fay_01.jpg
- [2] <http://www.oszk.hu/rendezvenyek/muzeumok-ejszakaja-2013>
- [3] <https://oszk.hu/sites/default/files/Gy-szabo.jpg>
- [4] <https://oszk.hu/sites/default/files/Fay%2001.jpg>
- [5] http://www.oszk.hu/plakatok_kisnyomtatvanyok
- [6] <http://www.oszk.hu/emelet5a>
- [7] <https://oszk.hu/category/foszotar-es-pozicionalo/kiallitas-archivum-2013>